

INTRODUCTIE

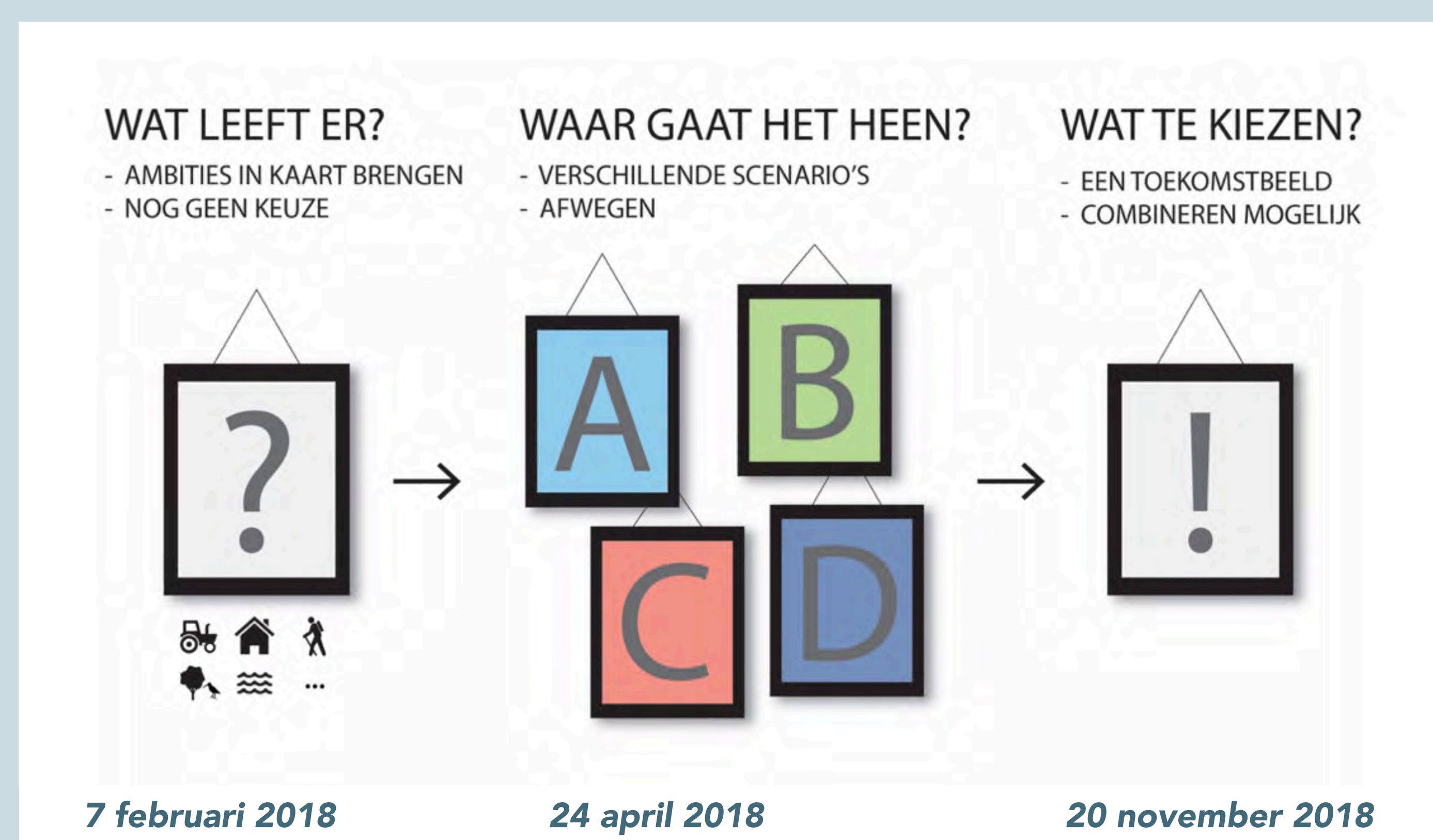
Verkenning Hoenwaard 2030; voorstel aan de bestuurders

De provincie Gelderland, Rijkswaterstaat, Waterschap Vallei en Veluwe, de gemeenten Heerde en Hattem en een vertegenwoordiging uit het gebied werken samen in een werkgroep aan een toekomstvisie van de Hoenwaard. Aanleiding vormen diverse belangen en opgaven, zoals de stevigheid van de kades naast de wetering, de levensduur van het gemaal, de toekomst van de agrarische sector, de ontwikkeling van natuur (via het project Hattemerpoort) en overige wensen zoals bewoning, recreatie en waterveiligheid op de IJssel. Het afgelopen jaar zijn we samen met de betrokken partners, bewoners en ondernemers aan de slag gegaan met de Verkenning Hoenwaard 2030.

Het doel van de Verkenning Hoenwaard 2030 is om goed afgewogen besluiten te kunnen nemen over de aankomende investeringen en keuzes, van alle belanghebbenden, zowel inwoners en agrariërs als overheden in de Hoenwaard. De centrale vraag die hierbij beantwoord moet worden is: welke toekomstscenario's zijn mogelijk voor de Hoenwaard?

Met deze inbreng en de bijdrage van de werkgroepleden is de afgelopen periode gebouwd aan één toekomstperspectief voor de Hoenwaard.

Eind 2018 is het toekomstperspectief Levendige Hoenwaard door de leden van de werkgroep voorgelegd aan alle belanghebbenden van de Hoenwaard.

> *Proces uit plan van aanpak*

Op 6 december 2018 hebben de bestuurders van de betrokken overheden dit toekomstperspectief 'omarmt' en gaan dit voorleggen aan hun dagelijkse besturen.

> *Ligging studiegebied Verkenning Hoenwaard 2030*

Verkenning Hoenwaard 2030

- **Opgave;** diverse opgaven bij elkaar brengen en komen tot een toekomstperspectief voor de lange(re) termijn.
- **Doel;** goed afgewogen besluiten te kunnen nemen over de aankomende investeringen en keuzes.
- **Het toekomstperspectief Levendige Hoenwaard is op 6 december 2018 door de Bestuurlijke Begeleidingsgroep omarmt.**

Verkenning Hoenwaard 2030

GEBIEDSPROCES

Wat leeft er

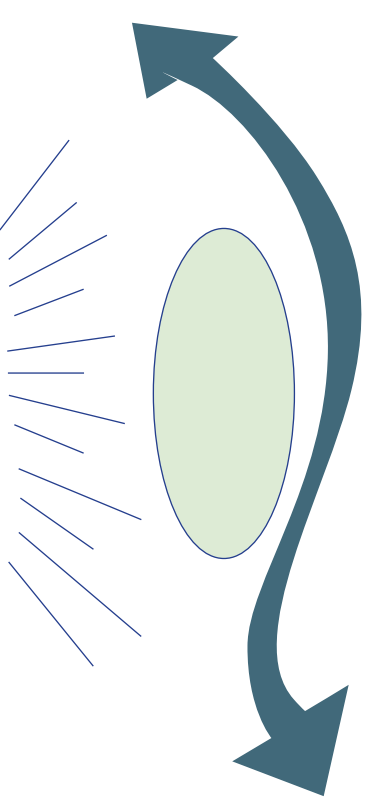
Deze Verkenning Hoenwaard 2030 is uitgevoerd in samenwerking met de werkgroep en met inbreng uit de bewonersavonden. In de werkgroep zijn de betrokken overheden en ondernemers uit de Hoenwaard vertegenwoordigd. In de eerste stap is in beeld gebracht wat er leeft. In de werkgroepen en tijdens twee bewonersavonden (op 7 februari en 24 april 2018) is veel informatie over de wensen en ideeën voor het gebied opgehaald. Deze informatie is gebruikt om het toekomstperspectief op te stellen. Op 20 november 2018 is het toekomstperspectief tijdens een bewonersavond aan de omgeving gepresenteerd. Hieronder is een impressie van de genoemde punten weergegeven.

> Opbrengst inloopbijeenkomst 7 februari

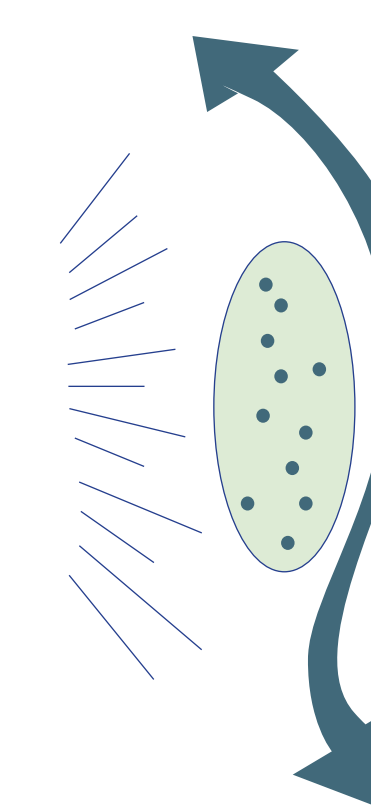
Toekomstscenario's

Op de bewonersavond van 24 april hebben we vijf mogelijke toekomstscenario's voorgelegd. De scenario's laten de uiterste ontwikkelingsmogelijkheden voor de toekomst van de Hoenwaard zien. Per toekomstscenario is aangegeven wat de kansen en knelpunten zijn voor de verschillende functies in het gebied, zoals landbouw, water, natuur, wonen, recreatie, landschap en cultuurhistorie. Een impressie van de inbreng uit de bewonersavonden is hieronder opgenomen. Uit deze scenario's zijn bouwstenen (puzzelstukjes) gebruikt die samenkomen in één toekomstperspectief.

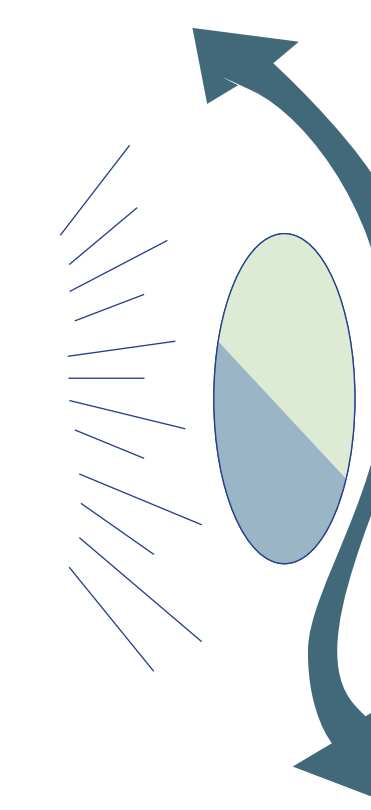
De Landbouwpolder

- Tegenstrijdig met de reeds aangelegde natuur en agrarisch natuurbeheer.
- Dijk versterken op de vergunde hoogte, gemaal opknappen.
- Geen verbetering biodiversiteit.
- Landschap moet blijven zoals het is.
- Toekomstperspectief voor de boerenbedrijven, belangrijk.

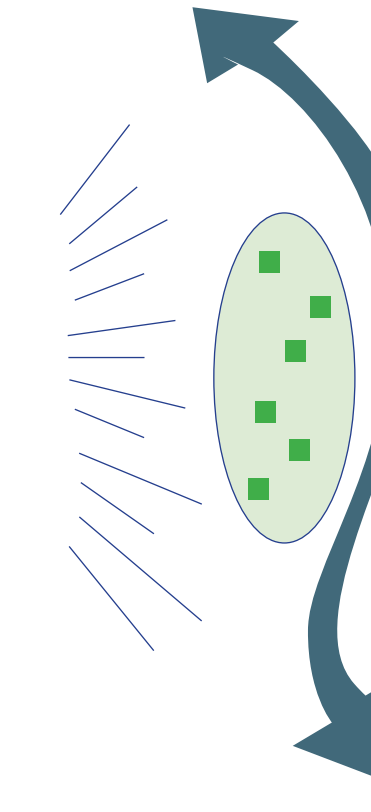
Gemoedelijke Hoenwaard

- Fietspad langs de wetering.
- Waterpeil door bewoners laten beheren.
- Kade en gemaal in ere houden, niet verlagen.
- Meer aandacht voor duurzaamheid en biodiversiteit.

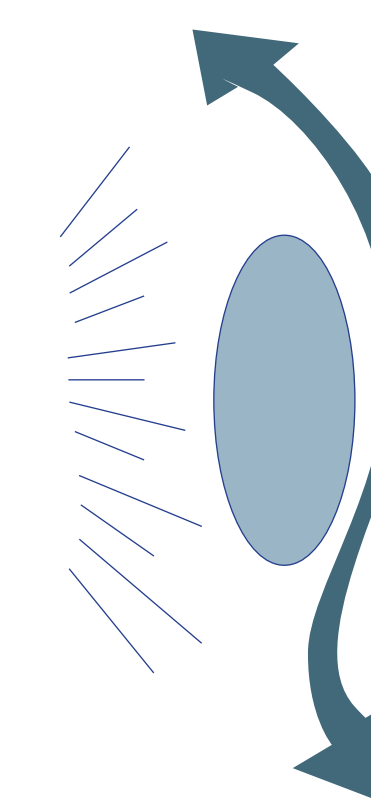
Twee smaken

- De Belt zo houden zoals die is, met landbouw. Openheid behouden.
- Bij Hezenberg ruimte voor natuur, polder blijft landbouwgebied.
- Recreatie, zoals café, is een goede optie.
- Ontwikkeling boerenbedrijven in balans met het landschap.
- Zuidelijk weidevogelgebied behouden.

Lommerrijke Hoenwaard

- Geen duidelijk landschapsprofiel.
- Als je veel mensen toelaat, wordt het een vuilnisbelt.
- Lakenvelders en Blaarkoppen zijn mooie dieren, maar je kunt er niet van melken.
- Onvoldoende aandacht voor de flora-rijkdom.
- Alleen oobossen wanneer het landschap openblijft en het water er niet door stijgt.

Rivierdynamiek

- Land is te hoogwaardig om terug te geven aan de natuur.
- Oobossen, leuk voor waterstandsverhoging: daar zitten we niet op te wachten.
- Nadelig voor dieren en weidevogels.
- Karakter van de Hoenwaard wordt vernield.
- Geen respect voor de geschiedenis van het gebied.

> Opbrengst inloopbijeenkomst 24 april 2018

Kern van de opbrengst uit het gebiedsproces

- Behouden en versterken buitendijkse cultuurlandschap
- Toekomstperspectief bieden en leefbaarheid vergroten
- Samenspel tussen natuur, landbouw en recreatie
- Aantrekkelijk en toegankelijk voor bewoners, ondernemers en gebruikers

TOEKOMSTPERSPECTIEF

Toekomstperspectief Hoenwaard

- Vier uitgangspunten voor de toekomst van de Hoenwaard**
- 1. Karakteristiek cultuurlandschap als inspiratiebron**
 - 2. Ontwikkelperspectief voor de Hoenwaard**
 - 3. Evenwicht tussen landbouw, natuur, water en recreatie**
 - 4. Compensatie(ruimte) voor ontwikkelingen en opgaven**

Karakteristiek cultuurlandschap als inspiratiebron

- De Hoenwaard is van grote cultuurhistorische waarde en is behoudenswaardig.
- Het karakteristieke cultuurlandschap staat centraal bij de toekomstige ontwikkeling.
- De Hoenwaard is een robuuste ecologische schakel van de Veluwe naar de IJssel.
- Het is een belangrijk uitloop gebied voor Hattem en Heerde; het gebied ontwikkelen als aantrekkelijk en toegankelijk gebied (met oog voor bestaande functies).
- Samenspel in het landschap waar landbouw, natuur en recreatie elkaar versterken.

Ontwikkelperspectief voor de Hoenwaard

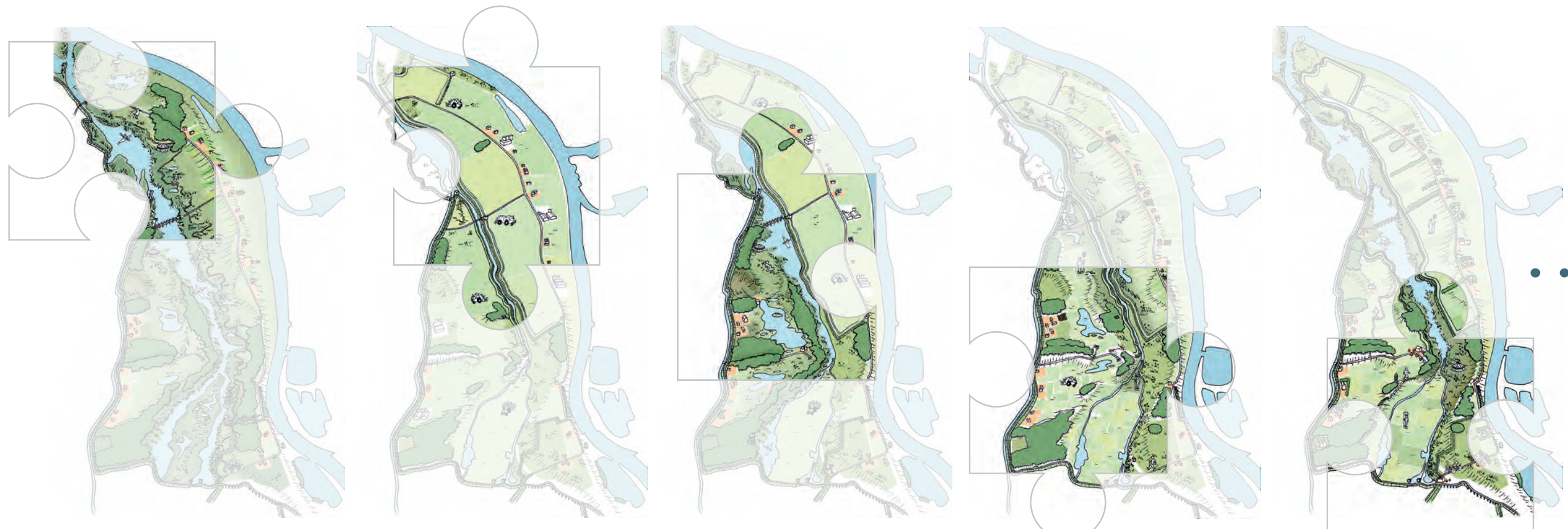
- De Hoenwaard staat door de ligging in de uiterwaarden al jaren op slot, er zijn geen ontwikkelmogelijkheden voor de ondernemers. Dit zorgt voor een stilstand en achteruitgang van de leefbaarheid van het gebied.
- Vanwege de ligging in het uiterwaardengebied gelden in dit gebied strikte voorwaarden voor zowel riviergebonden als niet-riviergebonden functies.
- Naast behoudt van het karakteristiek cultuurlandschap is het van belang het gebied ook ontwikkelperspectief te bieden.
- Dit kan alleen als er (enige) ruimte ontstaat om te kunnen ontwikkelen.

Evenwicht tussen landbouw, natuur, water en recreatie

- Om voldoende ruimte te bieden aan alle functies, inclusief de nodige ontwikkelruimte, is het noodzakelijk om gezamenlijk te komen tot een evenwicht tussen de verschillende functies in een samenhangend en integraal plan.
- Belangrijk onderdeel is realiseren van voldoende compensatie ruimte voor de rivier.

Compensatieruimte voor ontwikkelruimte

- Om te weten hoeveel ‘ontwikkelruimte’ mogelijk is, moet binnen bestaande wetten en normen gekeken worden o.a. naar hoeveel centimeter compensatieruimte te halen valt. Dit moet in 2019 verder uitgezocht worden.
- Bovenstaande doelen zijn alleen in samenhang realiseerbaar; de nieuwe omgevingswet biedt kansen om voorafgaand in gebiedsplan (rivier)compensatie te regelen om ontwikkelruimte voor de toekomst te creëren.
- Dit werkt als een ‘communicerend vat’, met als hoofdprincipe
C (compensatieruimte) = O (ontwikkelruimte) + R (realisatieruimte);
 - * ontwikkelruimte voor ondernemers (bv. omvorming en nevenactiviteiten);
 - * realisatieruimte voor versterken van de kade en vernieuwen gemaal;
 - * realisatieruimte natuur (o.a. afspraken Hattemerpoort en oobos).
- De compensatieruimte moet vooraf in een gebiedsplan worden verankerd en kan in dit gebied gevonden worden door;
 - * verbreden van de wetering;
 - * verlagen of verwijderen westkade;
 - * uiterwaardverlaging/obstakelverwijdering op strategische plekken;
 - * administratief, verkleinen hoogwatervrije terreinen (aanpassen vergunning).

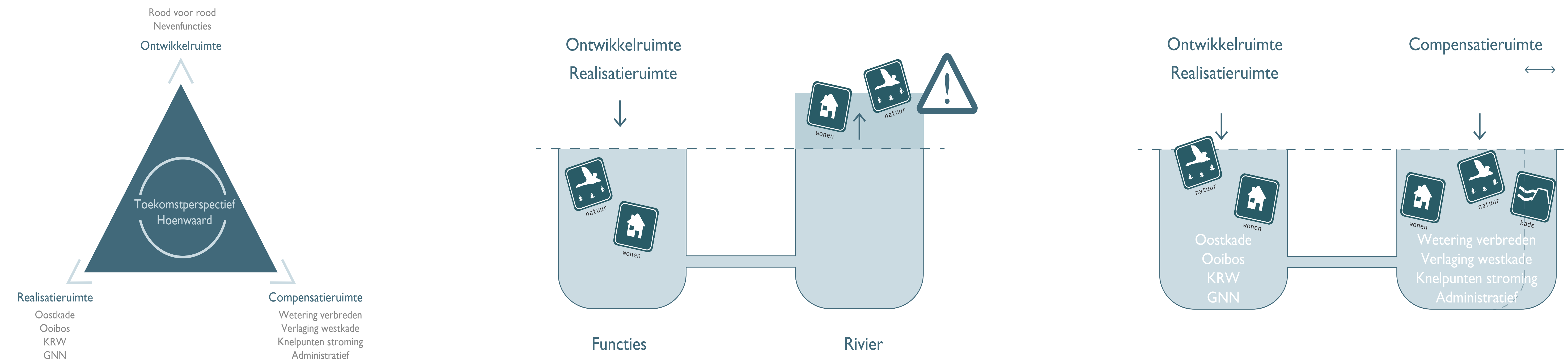
> Puzzelstukken van de schilderijtjes welke leiden tot de toekomst van de Hoenwaard

Toekomstperspectief per thema

In het schema hier onder is per thema aangegeven wat de kern is van het toekomstperspectief van de Hoenwaard. Het huidige cultuurlandschap biedt inspiratie en wordt versterkt. Een combinatie van landbouw, natuur en recreatie vormt de toekomst van de Hoenwaard. Er is plek voor verschillende landbouwbedrijven die in harmonie samenleven met weidevogels en andere vormen van natuur. Het gebied kenmerkt zich door een diversiteit van agrarische bedrijven. Nevenactiviteiten als een bed & breakfast of een streekproductenwinkel maken het gebied aantrekkelijk voor bezoekers. De IJsseldynamiek bepaalt in kleine delen van de Hoenwaard vaker het beeld doordat de westkade deels verdwijnt. De bijzondere cultuurhistorische elementen blijven beleefbaar.

> Schema toekomstperspectief per thema

> Evenwicht ontwikkel-, realisatie- en compensatieruimte

LEVENDIGE HOENWAARD

Levendige Hoenwaard

Het toekomstperspectief heeft als motto **Levendige Hoenwaard**.

Levendig in meerdere opzichten;

- levendig voor de ondernemers, door toekomstperspectief
- levendig voor de natuur, meer biodiversiteit
- levendig voor de bewoners, omdat er meer te beleven is
- levendig voor het water dat op plekken meer ruimte krijgt

IMPRESSIE DEELGEBIEDEN

Hoenwaard

ontsluiting

Aantrekkelijke entree

werk-gelegenheid

Ruimte voor nevenfuncties

wonen

Ontwikkelruimte enkele woningen

kade

Versterkte oostkade

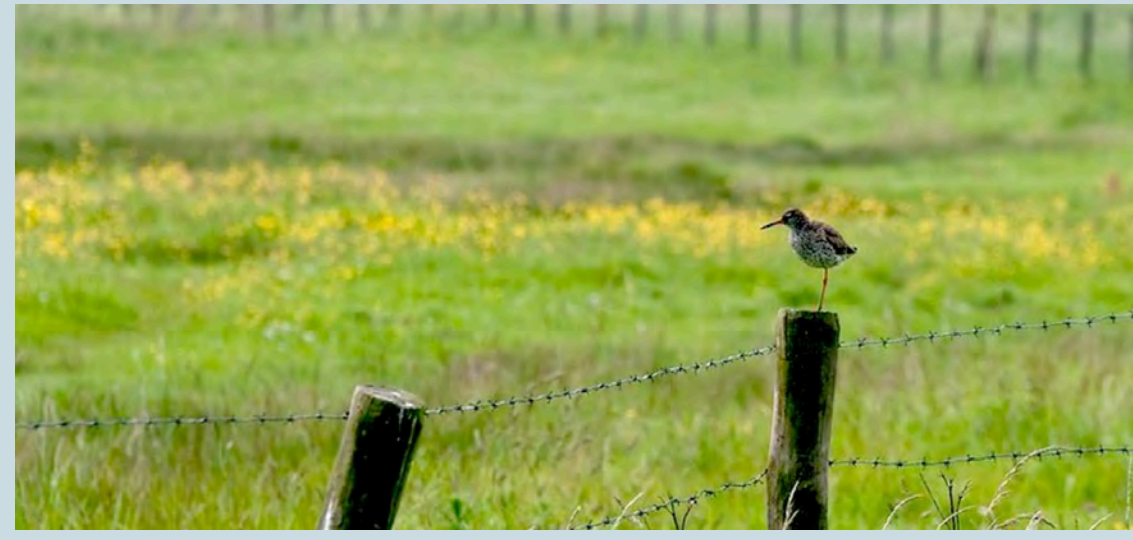
landbouw

Diversiteit aan agrarische bedrijven

natuur

Ruimte voor weidevogels

recreatie en toerisme

Pad op oostkade

Het Opbroek

natuur

(Natte) natuur

kade

Verlagen / weghalen westkade

ontsluiting

Verbinding Apeldoornskanaal

recreatie en toerisme

Extensieve recreatie

De Belt en Kloosterbos

recreatie en toerisme

Recreatie

landbouw

Landbouw

werk-gelegenheid

Ruimte voor nevenfuncties (ontwikkelruimte)

natuur

Natuurontwikkeling

Zwarte kolk - Botte Strang

landbouw

Open weilanden

recreatie en toerisme

Wandelen langs de wetering

water

Ruimte voor de wetering

Het Oever - Kromholt

recreatie en toerisme

Fietsen door de Hoenwaard

Aantrekkelijk overnachten (ontwikkelruimte)

Ruimte voor recreatie (ontwikkelruimte)

natuur

Zoeklocatie ooibos

water

Zoeklocatie uiterwaardverlaging

